

KAZINCZY FERENCZ LEVELE

a jászberényi ev. ref. eklézsiához 1788 február 20-ikáról.

A II. József által inaugurált ú. n. «vegyes iskolák» intézménye többrendbeli felszólalásra adott alkalmat protestans részről. 1787-ben a kormány megnyugtatta e tekintetben a protestansokat, a mennyiben akkor a cancellaria kijelenté, hogy ily vegyes iskolákat csakis oly helyeken szándékozik felállítani, a hol protestans iskola még nincs vagy igen gyöngye s itt is a felekezeti hatóságok beleegyezésével. Igy állítottak közös iskolát még 1787 szeptemberében (L. Sárospataki füzetek 1864. 269—270. lapjain között jegyzőkönyvet) Miskolczon, 1788 júliusában pedig Jászberényben állíttatott fel ily vegyes iskola, mint azt az alább közölt levél bizonyítja, melyet a Dr. Szüts Zoltán miskolczyi törvényzéki bíró úr birtokában levő eredeti után közlök.

Kívül:

«Adm. Reverendo ac Clarissimo Domino Adamo Barkassy Ecclesiae Helv. Conf. add. Oppidi Privileg. Jász-Berény — V. D. Ministro — ex offo — in negotiis Schol. Nation.»

Belül:

«Tisztelendő Úr, nekem nagy jó Uram! — Hozzám ezen hónap 7-dikén utasított Levelére kívánom jelenteni, hogy azon feleletére a' Nemes Ecclesiának, a' mellybenn töllem a' 31/a 8 br. subscribált punctumok világos Confirmatióját kívánta, én a' dologot elindítottam, de a' munkának a' Felső Helytartó Tanácsnál összeveszülni szokott sokasága miatt, vagy talán azért is, hogy az onnan a' Fels. Bécsi Udvari Litteraria Commissiohoz küldődött fel, rá még választ nem kaptam; de ezen késedelmén nem is tsudálkozom, minthogy némellyike, kivált ha a' dolog fontos, fél esztendeig is válasz nélkül vagyon. Közelebből röviden elég légyen tsak azt mondanom, hogy én az Úrral Ord. Notar és Loc. Direktor Horváth Péter Úrral olly rendeléseket tettem ugyan, hogy az Oskolák cum initio semestris hujus összeveszülnének és a' szoba ahoz alkalmaztasson; azonban capacitáltatván a' felől, hogy noha említett Localis Direktor Úr ezen rendelésnek tökéletességre hajtásában egész igyekezettel dolgozott, de a' téli idő akadályá 's magának a' Reform. Ecclesiának eddig való halasztása, míg Punctumainak Confirmatóriája elérkezik, az Oskolának mostani összekapcsolása helyett azt javasolják, hogy az csak cum 1/a 7 br. mennyen effectusba, megnyúgottam ezenn; 's az Úrnak is elimbe tett kérdésere mostanában egyebet nem felelhetek.

Hogy Vida Uram ugyan azon Cassából fizettessen, a' mellyből a' három Catholicus Professor fizettetik, és szint' abba a' tekintetbe tetettessen, a' mellybenn azok vagynak, már kezemnél vagyon a' rendelés; de az tsak az Oskola effectiva együvékapsolásának idejétől kezdődik. — E' szerint usque 1/a 7 br. Vida Uramnak mostani Statiojábann gondolvám meghagyatandónak. — Ajánlom magamat az Úrnak barátságába. 's maradok — Alsó Regmetz 20/a Febr. 1788. — Tisztelendő Úrnak lekötelezett hív szolgálja — Kazinczy Eereucz.

Közli

ENDREI ÁKOS.

IRODALOM.

Magyar Remekírók. I. sorozat: *Vörösmarty Mihály művei* 1. kötet, *Garay János művei*, *Tompá Mihály művei* 1. kötet, *Arany János művei* 1 kötet, *Csiky Gergely színművei*. Budapest, 1902. Franklin-Társulat.

Megjelent az első öt kötete annak a nagy irodalmi vállalkozásnak, a melyre a Franklin-Társulat már évek óta készült. A «*Magyar Remekírók*»-nak — ez a gyűjtemény czime — czélját ismeri az előleges tájékoztatókból a közönség: a magyar irodalom legkiválóbb alkotásait elterjeszteni az olvasó közönség legszélesebb rétegeibe, lehetőleg olcsón, hogy mindenki könnyen hozzáférhessen, izléses és tartós külsőben. Az előtünk lévő öt kötet alapján magunk is megítélhetjük: megvalósítja-e a hozzá fűzött várakozást.

A kiadott remekírók külseje, a technikai kiállítás valóban reá szolgál a dicséretre. Erős, kissé reczés papirosra, szép alakú, sötét betűkkel van nyomtatva a szöveg úgy, hogy a simítatlan papiros s a határozott nyomás nem rontja a szemet, a társulat nem fukarkodott a helylyel, de nem is tékozolta: nem diszmű, nem cifra, de nem is köznapi, hanem egyszerű, szolid, csinos munka, a mely arra van szánva, hogy gyakran vegyék kézbe. Egyszerű és izléses a kötése is. Egy-egy kötetnek az ára — bár külön-külön nem szerezhetők meg — 4 K., a mi, tekintve hogy a kötetek terjedelme átlag 20 ív, méltányos, sőt olcsó.

Fontosabb kérdés a kiadásoknak tartalmi része. A mint a megjelent kötetek bizonyítják, a gyűjtemény nem akarja a magyar irodalom legkiválóbb alakjainak összes munkáit adni, már azért sem, mert ez ropantul megdrágítaná a kiadást s megghiúsítaná a czélt, hogy aránylag olcsó pénzen meg lehessen szerezni irodalmunk remekeit. A legnagyobb költőinket teljesen adja. Arany és Vörösmarty költői műveit, Tompát szintén, bár az I. kötetből vagy husz költemény elmaradt, közöttük egy-